

II. ΙΣΤΟΡΙΚΟΙ ΧΡΟΝΟΙ

Κεφάλαιο Γ':

Ο Ελληνικός κόσμος από το 1100 έως το 800 π.Χ.

Οι μεταβατικοί χρόνοι

(σελ.37-39)

Ο ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΚΟΣΜΟΣ ΑΠΟ ΤΟ 1100 ΕΩΣ ΤΟ 800 π.Χ.

Η πτώση του
μυκηναϊκού πολιτισμού

ανάστατωση

περ. 3 αιώνες
(1100-800 π.Χ.)

η Ελλάδα διαμορφώνεται
φυλετικά

Αναπτύσσονται τα
πολιτισμικά χαρακτηριστικά

ο α' ελληνικός
αποικισμός

η διαμόρφωση των
ομηρικών επών

η επινόηση του
ελληνικού αλφαβήτου

Σημαντικότερα
γεγονότα:

Από τα μέσα του 10ου αι.

παρατηρείται
αναγέννηση

τεχνολογική

δημογραφική

πνευματική

1. Οι μεταβατικοί χρόνοι

1100 π.Χ. - περίπου 950 π.Χ

Ο πληθυσμός μειώνεται δραστικά

Η οικονομία επανέρχεται σε πρωτογενή σχήματα

αποκτά μια καθαρά οικιακή μορφή.

περιορίζεται στη γεωργία και την κτηνοτροφία

Η κεντρική εξουσία

εξασθενεί, σχεδόν εξαφανίζεται

Η οργάνωση

στηρίζεται περισσότερο στην οικογένεια, στο χωριό, στην ομάδα.

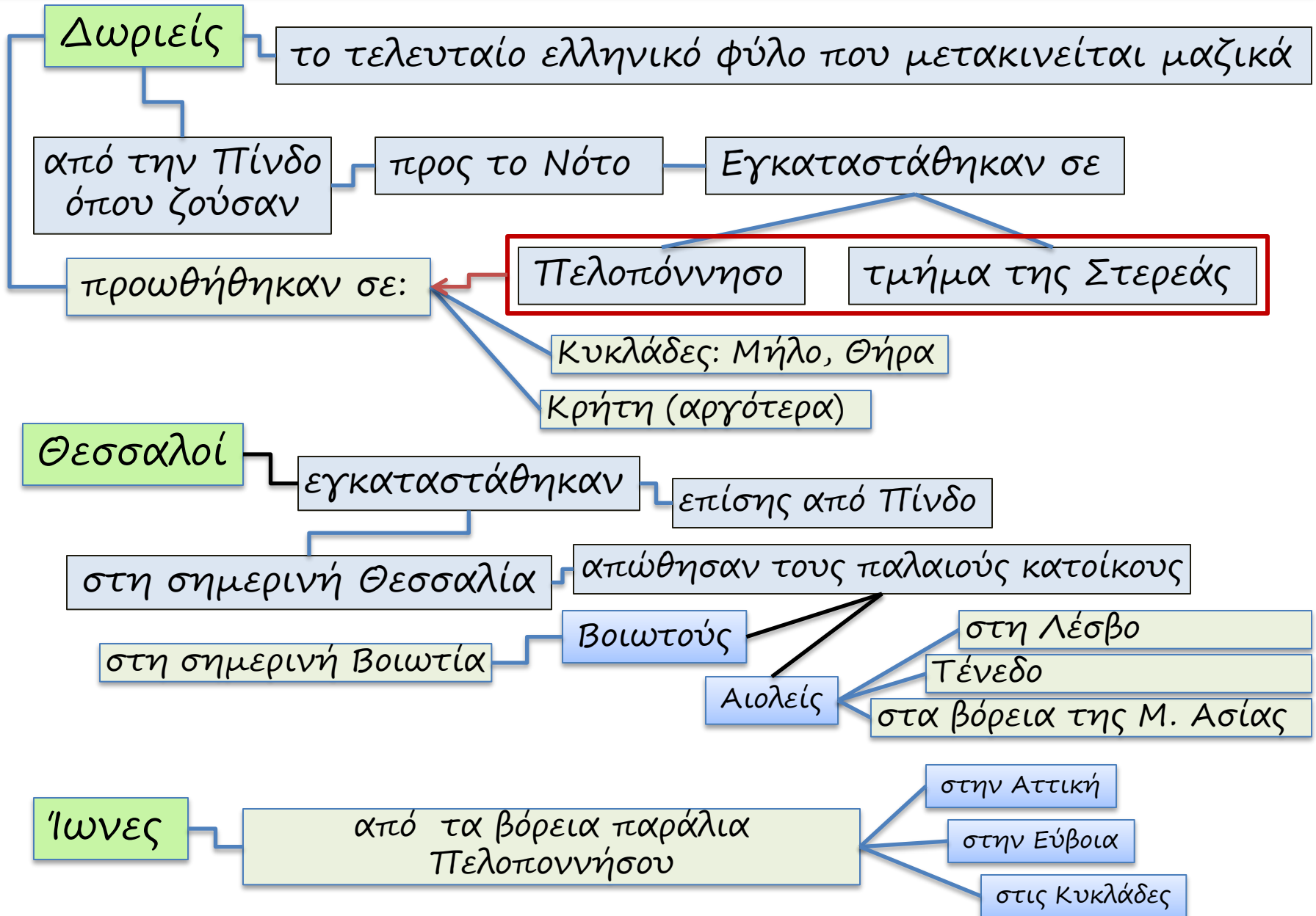

ΟΙ ΜΝΗΜΕΣ ΑΠΟ ΤΗΝ
ΑΝΑΣΤΑΤΩΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Η ΖΩΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΜΕΤΑ ΤΗΝ
ΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΜΥΚΗΝΑΪΚΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

Η διαμόρφωση των φυλετικών κοινοτήτων

Άρα:

Οι νέες κοινότητες είναι φυλετικές

συνένωση πολλών
κοινοτήτων

κράτος φυλετικό

αρχηγός ο
βασιλιάς

εκλέγεται από τη συνέλευση πολεμιστών

αρμοδιότητα του η αρχιστρατηγία

εκλέγεται ο ικανότερος πολεμιστής

αργότερα το αξίωμα → κληρονομικό

Πρώτος ελληνικός αποικισμός

τον 10ο αιώνα

Η μετακίνηση κατά φυλετικές ομάδες

έλαβε τη μορφή ενός ευρύτατου αποικισμού

Η ανώμαλη κατάσταση μετά τις μετακινήσεις των ελληνικών φύλων (12ο αι. π.Χ.) → ανασφάλεια

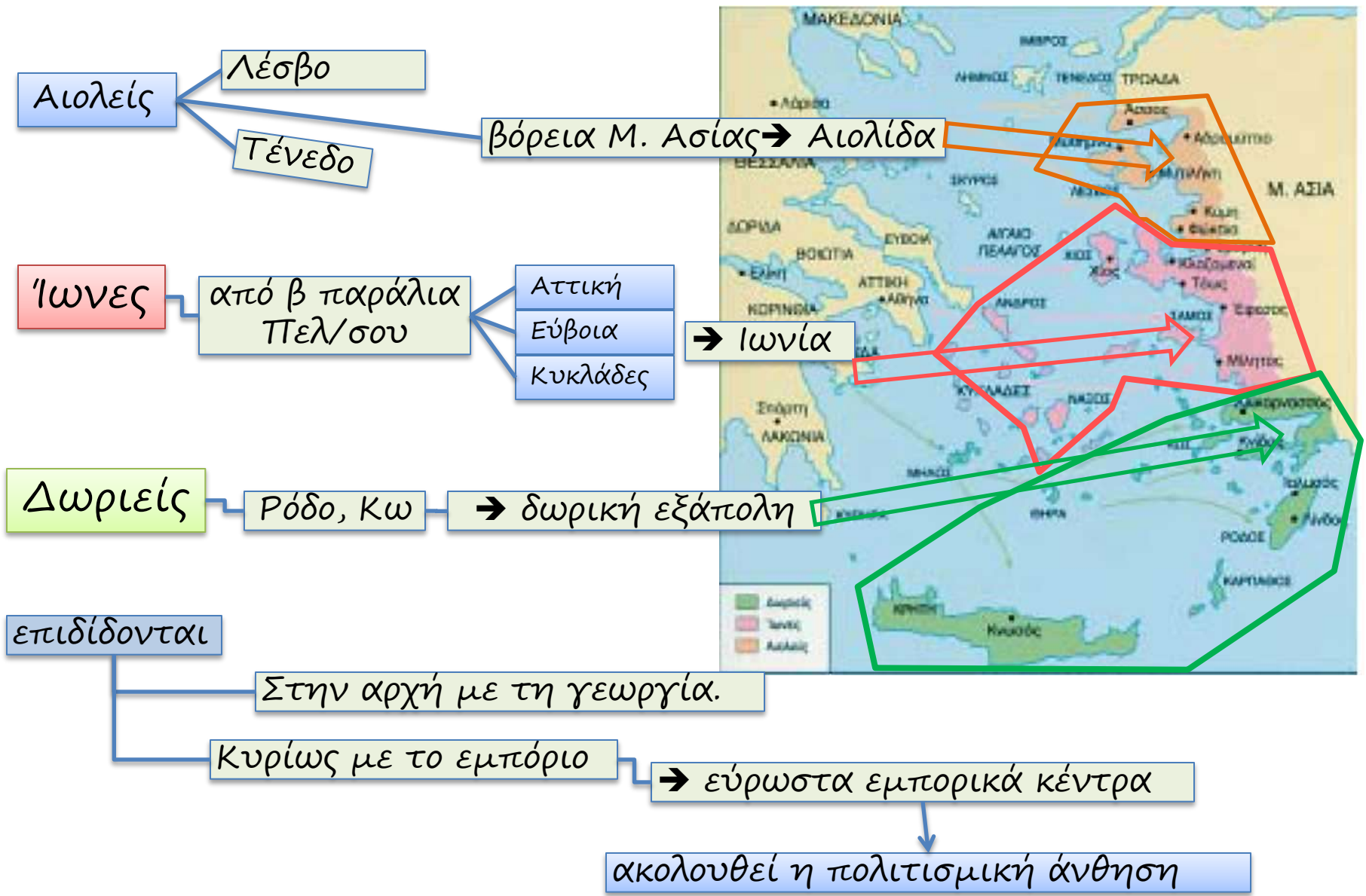
αίτια

η στενότητα του χώρου

ο οικονομικός μαρασμός

Πρώτος ελληνικός αποικισμός

<<Γεωμετρική εποχή>>

10ος, 9ος και 8ος αι. π.Χ

ενδιαφέρονται για το παρελθόν

Οι άνθρωποι αναζητούν τη ρίζα τους

από τον 9ο προς τον 8ο αιώνα

Στηρίζονται σε μια προφορική παράδοση

έχουν ως στόχο να ξαναζωντανέψουν το παρελθόν

εποχή του Τρωικού πολέμου

ομηρικά έπη

όμως

η πολιτική αστάθεια είναι συνεχής

Οι βασιλείς είναι πολυάριθμοι και απολύτως ανεξάρτητοι

Η κοινωνία κυριαρχείται από ανισότητα

η διατήρηση της εξουσίας δεν είναι ποτέ εξασφαλισμένη.

Επομένως

περιγράφουν εποχή μεταγενέστερη της μυκηναϊκής (110 - 80 αι π.Χ.)

κοινωνία αγροτοποιμενική

ζει από τα προϊόντα της

και από τις ληστρικές επιδρομές

Συνοπτικό διάγραμμα

Τα χρόνια 1100 - 950 π.Χ. είναι περίοδος κρίσης

- Ο πληθυσμός μειώνεται πολύ
- Οπισθοχώρηση της οικονομικής ζωής
- Εξαφάνιση κεντρικής εξουσίας
- Βάση της οργάνωσης ο οίκος, η ομάδα
- Μετά το 950 π.Χ. η κατάσταση βελτιώνεται

Διαμορφώνονται οριστικά τα εδάφη που κατέχουν τα ελληνικά φύλα

- Οι Δωριείς κατοικούν στο νότο και σε ορισμένες από τις Κυκλάδες
- Οι Θεσσαλοί εγκαθίστανται στη Θεσσαλία
- Οι Βοιωτοί στη Βοιωτία
- Οι Αιολείς στο Α. Αιγαίο και στη Μ. Ασία
- Οι Ίωνες της Β. Πελοποννήσου στην Αττική, Εύβοια, Κυκλάδες
- Διαμορφώνεται το φυλετικό κράτος με αρχηγό το βασιλιά

Αιτίες Πρώτου αποικισμού

- Στενότητα χώρου
- Οικονομική δυσπραγία
- Γενικότερη ανασφάλεια

Στην περιοχή της Μ. Ασίας

- Οι Αιολείς εγκαθίστανται στη βόρεια ακτή
- Οι Ίωνες στο κέντρο
- Οι Δωριείς στη νότια ακτή

Κατά την εποχή αυτή (10ος - 8ος αι. π.Χ.)

- Οι Έλληνες ενδιαφέρονται για το παρελθόν τους
- Ο βασιλιάς έχει περιορισμένη εξουσία
- Η εξουσία τους στηρίζεται στις επιδρομές και στη διανομή της λείας

II. ΙΣΤΟΡΙΚΟΙ ΧΡΟΝΟΙ

Κεφάλαιο Γ':

Ο Ελληνικός κόσμος από το 1100 έως το 800 π.Χ.

Η πολιτισμική Αναγέννηση

(σελ.39-41)

Η πολιτισμική Αναγέννηση

Γραμμική γραφή Β

εξαφανίστηκε με την πτώση των μυκηναϊκών ανακτόρων

β' μισό του 8ου αι. π.Χ.

νέα γραφή εμφανίζεται

Ελληνικό αλφάβητο

→ το λατινικό (χαλκιδικό).

προέρχεται από το φοινικικό

σημιτική γλώσσα

μόνο σύμφωνα

δημιουργούν τη ρίζα της συλλαβής

#

ινδοευρωπαϊκή γλώσσα

τα φωνήεντα

βάση της συλλαβής

Προσαρμογές-παραλλαγές

μετέτρεψαν κάποια σύμφωνα σε φωνήεντα

σημαντική πρόοδος

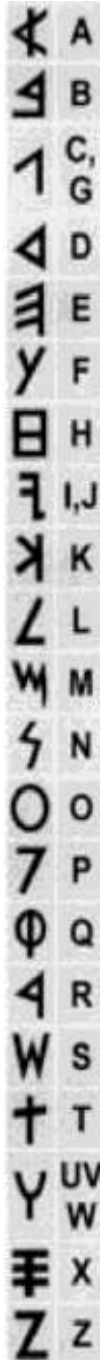
οι ήχοι μεταδίδονται με φωνήεντα και σύμφωνα

η γραφή

κτήμα όχι μόνο των γραφέων

δυνατότητα σε πολλούς να διαβάσουν και να γράφουν

συμμετέχουν στη γνώση και στον πολιτισμό.

Η πολιτισμική Αναγέννηση

ΤΕΧΝΗ

Γεωμετρική

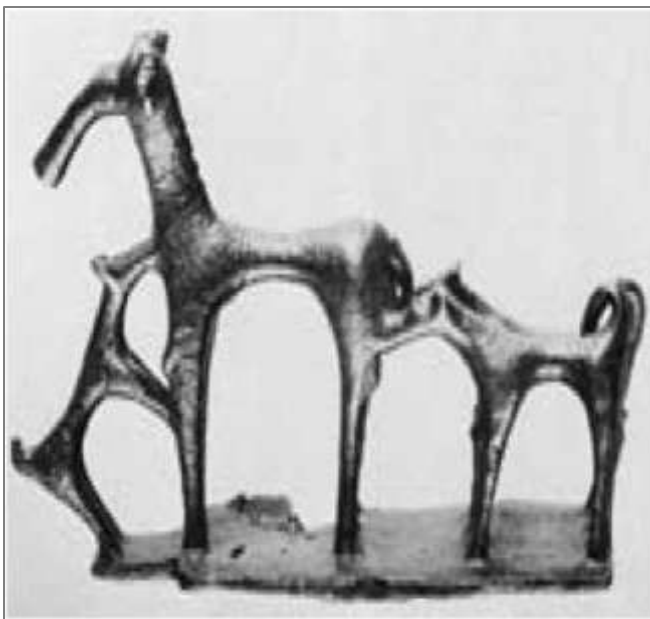
11^{ος} έως και 8ος αι. π.Χ

από τα γεωμετρικά σχήματα στα πήλινα αγγεία

Γεωμετρικές και οι μορφές των ανθρώπων και των ζώων

ζωγραφισμένες σε αγγεία

ως πήλινα ή χάλκινα ειδώλια

Επίθεση σκυλιών σε ελάφι. Χάλκινο σύμπλεγμα από την Ολυμπία με χαρακτηριστικές γεωμετρικές φόρμες 8ος αι. π.Χ.

polharit@sch.gr

Γεωμετρική αντρική μορφή που κρατούσε δόρυ στο δεξί και χαλινάρια αλόγου στο αριστερό χέρι. Από την Ολυμπία.

Πώς εξελίχθηκε η Γεωμετρική Τέχνη;

τα μεγαλύτερα αγγεία →
σήματα* τάφων

με γεωμετρικά κοσμήματα

παραστάσεις σχετικές με το θάνατο

σειρές ομοιόμορφων ζώων

σχηματίζοντας πυκνό δίκτυο

τρίγωνα, ρόμβοι, μαίανδροι, κλιμακωτά
σχέδια σε όλην την επιφάνεια των αγγείων

ομόκεντροι κύκλοι - ημικύκλια
ζωγραφισμένα με διαβήτη

απλές κυματιστές γραμμές και οι σπείρες

στα αγγεία της μυκηναϊκής εποχής

Προς το τέλος της εποχής εμφανίζονται δειλά-δειλά και μυθολογικά θέματα.

Ναοί - Οικισμοί

αρχίζουν να ανεγείρονται μεγάλοι ναοί

Οι τοίχοι από λίθους και πλίνθους ψηλότερα

έχουν επίπεδες ή σαμαρωτές στέγες από πηλό και κλαδιά

Μερικοί (το Ηράκιο Σάμου) είναι μεγάλοι και μακρόστενοι

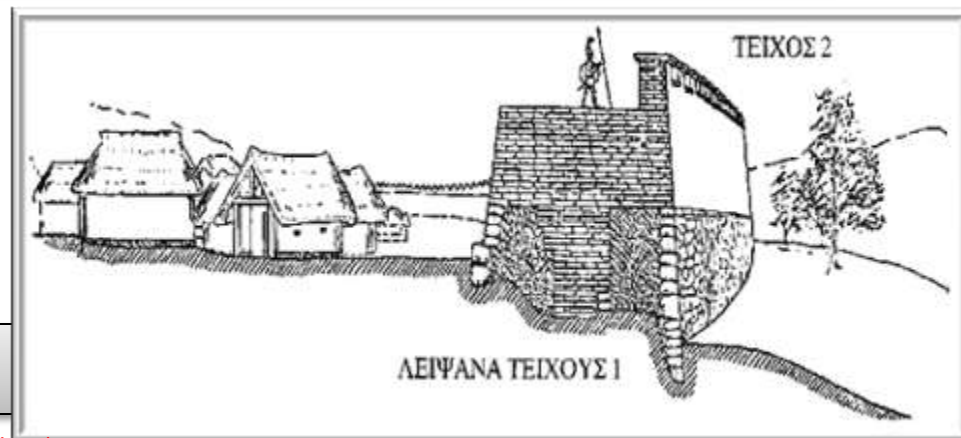
με μία κεντρική σειρά από κολόνες

και βάθρο για το άγαλμα της θεάς

ιερά όπως: Δελφοί, Δωδώνη, Ολυμπία αποκτούν πανελλήνιο χαρακτήρα

Τα σπίτια & οικισμοί : μικροί.

Συνήθως σε υψώματα για να προστατεύονται από τους εχθρούς
μερικοί είναι οχυρωμένοι με ισχυρά τείχη.

Αναπαράσταση μέρους του τείχους και του γεωμετρικού οικισμού της Αρχαίας Σμύρνης

Συνοπτικό Διάγραμμα

Τον 8ο αι. π.Χ. εμφανίζεται το φθογγικό ελληνικό αλφάβητο

- Προέρχεται από το φοινικικό
- Μετατροπή ορισμένων συμφώνων σε φωνήεντα

Η σημασία της ελληνικής γραφής

- Σημαντική πνευματική εξέλιξη
- Η γραφή και η μόρφωση γίνονται κτήμα των πολλών

Γεωμετρική τέχνη (11ος - 8ος αι. π.Χ.)

- Απόδοση μορφών με γεωμετρικά σχήματα

Πορεία

- Οι ακριβείς ομόκεντροι κύκλοι
- Πολλά άλλα σχήματα
- Παραστάσεις ομοιόμορφων ζώων
- Παραστάσεις σχετικές με θάνατο
- Κάποια μυθολογικά θέματα

Αρχιτεκτονική γεωμετρικής εποχής

- Ανέγερση μεγάλων ναών
- Ανάδειξη του πανελλήνιου χαρακτήρα ορισμένων ιερών (π.χ. Δελφοί)
- Μικροί και καλά προστατευμένοι οικισμοί